

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

«Затверджую»

Проректор

за науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2014 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Глобалістика

для студентів денної форми усіх напрямів підготовки

Інститут суспільства

2014-2015 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЯ

«Затверджую»
Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
«_____» _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Глобалістика

Напрями підготовки:
«6.020302 Історія»,
« 6.020301 Філософія»,
« 6.030204 Міжнародна інформація»,
«6.030205 Країнознавство»

Інститут суспільства

2014-2015 навчальний рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Інститут суспільства
Кафедра філософії

ПОГОДЖЕНО»

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи _____ О.Б. Жильцов
« ____ » _____ 2014 р.

Вченою радою Інституту суспільства,
протокол № ____ від « ____ » _____ 2014 р.
Учений секретар _____

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ГЛОБАЛІСТИКА

Напрямів підготовки « 6.020302 Історія », « 6.020301 Філософія », « 6.030204
Міжнародна інформація », « 6.030205 Країнознавство »

УХВАЛЕНО

на засіданні кафедри філософії

протокол № ____ від « ____ » _____ 2015 р.

завідувач кафедри _____ О. С. Александрова

Київ-2015

Укладач: Бурак Оксана Сергіївна, к. соц. н., доцент кафедри філософії Київського університету імені Б.Д. Грінченка;

Рецензенти:

Горбань Олександр Володимирович, доктор філософських наук, професор кафедри соціальної філософії і соціології філософського факультету Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського;

Александрова Олена Станіславівна, професор, доктор філософських наук, завідувач кафедри філософії Київського університету імені Бориса Грінченка.

Навчальна програма «Глобалістика» складена за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Вона містить: опис предмета навчального курсу; мету курсу; програму курсу; структуру залікового кредиту; теми, плани та рекомендовану літературу до семінарських і самостійних завдань; завдання для самостійної роботи; навчальний проект; питання до заліку; критерії оцінювання; розподіл балів.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	5
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	8
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	9
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I</i>	10
<i>Змістовий модуль II</i>	11
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Глобалістика».....	14
V. Плани семінарських занять.	16
VI. Завдання для самостійної роботи	19
VII. Індивідуальна науково-дослідна робота	21
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.	25
IX. Питання до заліку	28
X. Рекомендована література.....	33

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Глобалістика» є нормативним документом КУ імені Бориса Грінченка. Укладено її на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів усіх напрямів підготовки денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяг знань, яким повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Глобалістика», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Метою викладання дисципліни є підготовка фахівців до вирішення важливих теоретичних та практичних завдань, пов'язаних з соціально-філософським аналізом процесів глобалізації у сучасному світі; ознайомлення студентів з теоретичними дослідженнями процесів глобалізації та різноманітними підходами до визначення цього явища; аналіз ролі інтернет комунікацій; економічний, політичний, культурний, освітній та інші виміри глобалізації та її форми; розкриття перед слухачами всієї складності, суперечливості та надзвичайної важливості глобалізації як процесу, що стосується кожного; формування у студентів широкої світоглядної орієнтації в умовах глобальних трансформаційних процесів, що відбуваються в світі.

Завдання дисципліни.

Після вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- термінологічну базу, яка використовується для характеристики глобалізаційних процесів;
- різноманітні підходи до визначення та інтерпретації явища глобалізації; складові компоненти та аспекти глобалізації;
- вплив глобалізації на різні сторони життя та її прояви в будь-яких сферах людської діяльності.

Після вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- аналізувати глобалізацію як природньоісторичний процес;
- визначати та обґрунтовувати сучасні виміри глобалізації в інтернет комунікативній взаємодії;
- співставляти поняття «глобального», «регіонального», «інтернаціонального», «національного» та «локального».
- прогнозувати наслідки впливу глобалізації на всі сфери суспільного життя, зокрема інформативну;
- працювати з соціологічною літературою та з соціологічним понятійним апаратом;
- інтерпретувати дані конкретно-соціологічних досліджень процесів глобалізації та застосувати наукові методи аналізу на кожній їх стадії.

Семінарські заняття є важливим засобом не тільки для перевірки знань студентів, але й для формування високого рівня знань на основі вірних суджень та висновків.

Метою семінарських занять є засвоєння студентами загальнотеоретичних положень дисципліни. У процесі обговорення питань студенти навчаються формулювати і викладати свої думки, робити висновки, застосовувати теоретичні положення.

Основою ефективного розгляду положень дисципліни на семінарських заняттях є вивчення та детальний розгляд лекційного матеріалу, самостійна робота студентів, конспектування навчальної, наукової та періодичної літератури з курсу. Така робота передбачає використання навчальної програми, кожне питання якої має бути засвоєним.

Опанування положень курсу передбачає не тільки засвоєння визначень тих чи інших категорій, характерних рис та ознак певного явища, але й розуміння різних поглядів щодо нього. Готуючись до семінарського заняття, необхідно звернути увагу на ключові поняття, які притаманні вказаним

темам. При відповіді на семінарі студенти повинні будувати свій виступ так, щоб відокремити його головні чинники:

- чітке формулювання теоретичного положення;
- обґрунтування визначеного положення та розкриття його характерних ознак;
- аргументацію теоретичних положень конкретними фактами дійсності, явищами суспільно-політичного, економічного та культурного життя;
- доведення значимості питань, які розглядаються, до практичної діяльності.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: «Глобалістика»

Курс: підготовка бакалаврів	Напрям, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Курс: 2 Кількість кредитів, відповідних ECTS: 2	Усі напрями підготовки Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Обов'язковий Рік навчання: 2. Семестр: 3
Змістовні модулі: 2 Загальна кількість годин: 72год.		лекції (теоретична підготовка): 16 годин, семінарські заняття: 12 години, індивідуальна робота: 4 годин, самостійна робота: 36 години; модульний контроль: 4 годин.
Зміст навчального матеріалу структурований по 2-х змістових модуля		Вид контролю: Залік

2.2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Кількість годин, відведена на				
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійну Роботу	Індивідуальну роботу	Модульний контроль
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І					
Тема 1. Понятійні та методологічні засади соціально-філософського аналізу глобалізації	2			1	
Тема 2. Глобалізація як історичне явище і феномен	2	2	6	1	
Тема 3. Глобалізація у конструктах сучасного соціального розвитку.	2	2	6		
Тема 4. Глобалізаційні та цивілізаційні зрушення сьогодення. Прогнози подальшого розвитку процесів глобалізації.	2	2	6		2
Разом годин за видами діяльності (змістовний модуль 1)	8	6	18	2	2
Разом змістовий модуль 1	36				
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ					
Тема 5. Глобалізація економіки	2			1	
Тема 6. Соціальні аспекти політичної глобалізації .	2	2	6		
Тема 7. Соціокультурний напрямок глобалізації. Крос-комунікації та крос-культурний капітал. Соціальні рухи. «Третій сектор».	2	2	6	1	
Тема 8. Розвиток глобалізації в науковому та освітньому вимірах	2	2	6		2
Разом змістовий модуль ІІ	36				
Разом годин за видами діяльності	16	12	36	4	4
Разом лекційних та семінарських годин	28 год.				
РАЗОМ ГОДИН	72 год.				

III. ПРОГРАМА.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Теоретико-методологічні засади соціально-філософського аналізу глобалізації

Тема 1. *Понятійні та методологічні засади соціально-філософського аналізу глобалізації* – 2 год.

Відображення проблем глобалізації у Всесвітніх соціальних мережах. Глобалізація як суспільне явище та феномен. Причини та фактори глобалізації. Напрямки аналізу процесів глобалізації та її форми. Глобалізм. Позитивні та негативні риси глобалізації. Основні поняття теорії глобалізації – гегемонізм, експансія, інтеграція, інтернаціоналізація, інновації, космополітизм, локалізація, новий світовий порядок, транснаціональні корпорації та ін. Протиріччя глобалізації на сучасному етапі розвитку суспільства та роль у їх вирішенні Інтернет комунікацій. Глобалізація і світове населення: демографічні проблеми людства. Сутність демографічної глобалізації. Демографія і глобальні проблеми сучасності. Демографічні тенденції сучасності. Система демографічної безпеки. Міжнародні соціальні стандарти рівня життя. Індекс людського розвитку. Система демографічної безпеки.

Тема 2. *Глобалізація як історичне явище і феномен* – 2 год.

Ступінь новизни глобалізації. Трактовки виникнення процесу глобалізації в контексті еволюційного підходу. Протоглобалізація та її особливості. Історичні напрямки глобалізації – орієнталізація та вестернізація. Зародження глобальної спільноти. «Осьовий час» К. Ясперса. Формування глобальної спільноти. Хвилі новітнього етапу розвитку глобалізації. Великі переділи світу. Інформатизація та розвиток глобального інформаційного простору. Інформація. Інформатизація. Всесвітній саміт з інформаційного суспільства. Концепції глобального інформаційного

суспільства. Формування глобального інформаційного простору. Проблеми та ризики інформаційної епохи. Інформаційні технології __Homo informaticus. Глобалізація як фактор розвитку інформаційної та віртуальної культури.

Тема 3. Глобалізація у конструктах сучасного соціального розвитку
– 2 год.

Системний підхід до дослідження глобалізації (І. Валерстайн, Н. Луман). Моделі глобального суспільства Е. Гіденса та Л. Склера. Роль інтернет-комунікації в глобалізованому світі Н. Смелзера. Соціальна глобалізації У. Бека. Дискурси та виміри глобалізації Г.Терборна. Теорія глобалізації М. Уотерса. Концепція глобалізації культури Р. Робертсона. Теорія глокалізації У. Ханнерса.

Тема 4. Глобалізаційні та цивілізаційні зрушення сьогодення. Прогнози подальшого розвитку процесів глобалізації. – 2 год.

Цивілізація: визначення та роль в сучасному світі. Європейська цивілізація. Формування новоєвропейської цивілізації. Моделі розвитку і субцивілізації західноєвропейської цивілізації. Війна цивілізацій. Перспективи сучасної цивілізації в умовах глобалізації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Сфери розвитку глобалізації та напрямки її соціологічного аналізу

Тема 5. Глобалізація економіки – 2 год.

Сутність економічної глобалізації. Чинники розвитку глобалізації економіки. Елементи економічної глобалізації. Риси економічної глобалізації. Формування та розвиток світового економічного простору. Світове господарство сучасності. Економічна експансія. Соціально-економічні та

інтернет-комунікативні наслідки глобалізації економічної системи суспільства.

Тема 6. Соціальні аспекти політичної глобалізації – 2 год.

Сутність глобалізації політики. Виміри політичної глобалізації. Витоки та рушійні сили глобалізації політичної сфери. Протополітична глобалізація. Вестфальська система державного устрою. Військово-політична глобалізація. Трансформація ролі національної держави. Актуальні прояви політичної глобалізації.

Тема 7. Соціокультурний напрямок глобалізації. Крос-комунікації та крос-культурний капітал. Соціальні рухи. «Третій сектор».– 2 год.

Сутність та природа культурної глобалізації. Мультикультуралізм. Полілог культур. Глобалізація «за моделлю культури». Основні рушійні сили культурної глобалізації. Світова культура. Роль Інтернет-комунікації в транснаціональній культурі, глобальна масова культура та глобальна контркультура. Культурні артефакти. Принципи культурної політики в епоху глобалізації. Культурний релятивізм. Ціннісний плюралізм. Ксенофобія. Упередження та стереотипи. Крос-культурні комунікації. Крос-культурний капітал та його роль у глобальному універсумі. Що таке «третій сектор»? Соціальні та громадські рухи.

Тема 8. Розвиток глобалізації в науковому та освітньому вимірах – 2 год.

Сутність глобалізації освіти: поняття та прояви. Зміна умов в сфері освіти та навчання. Холістичний підхід. Інтенсифікація інноваційних процесів в освіті. Інтегративна роль Інтернет-комунікацій в освіті. Якість освіти. Вища освіта на тлі глобалізації. Болонський процес та європейський освітній і науковий простір. Світові проблеми та тенденції у галузі освіти. Глобальний вимір науково-технічного прогресу. Інтелектуальна міграція.

Анти- та альтерглобалістські рухи. Антиглобалізація та альтеглобалізація. Антиамериканізм. Емпіріко-організаційний напрям антиглобалізму. Соціальна структура антиглобалізму. Антиглобалістські організації. Альтернативізм. Ідеологія альтерглобалізму. Структура альтерглобалізму. Досвід міжнародного альтерглобалістського руху.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Глобалістика»

Разом: 72 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., індивідуальна робота – 4 год., самостійна робота – 36 год., консультації – 4 год., модульний контроль – 4 год., залік – 2 год.

Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II			
Кількість балів за модуль	Теоретико-методологічні засади соціально-філософського аналізу глобалізації				Сфери розвитку глобалізації та напрямки її соціологічного аналізу			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми лекцій	Понятійні та методологічні засади соціально-філософського аналізу глобалізації	Глобалізація як історичне явище і феномен	Глобалізація у контекстах сучасного соціального розвитку.	Глобалізаційні та цивілізаційні зрушення сьогодення. Прогнози подальшого розвитку процесів глобалізації.	Глобалізація економіки	Соціальні аспекти політичної глобалізації.	Соціокультурний напрямок глобалізації. Крос-культурні комунікації та крос-культурний капітал. Соц. рухи. «третій сектор».	Розвиток глобалізації в науковому та освітньому вимірах.
Відвідування Лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1
Теми семінарських Занять		Глобалізація: визначення, причини, суперечності, глобальні проблеми сучасності.	Еволюція процесу глобалізації	Особливості цивілізації в епоху глобалізації. Модернізм та постмодернізм в контексті глобалізації. Суперечності в прогнозах майбутнього розвитку глобалізації.		Глобалізація економічної сфери: природа, сутність, головні актори	Інформаційний та терористичний виміри процесу глобалізації. Роль соціальної ініціативи та соціального капіталу в розвитку суспільства. Поняття та приклади крос-культурної комунікації. Приклади діяльності «третього сектору» в національних та глобальних масштабах.	Анти- та альтерглобалістські рухи. Роль освіти в налагодженні крос-культурних комунікацій. Холістичний підхід в освіті. Глобалізація науки.
Відвідування семінар. зан.	1	1	1	1	1	1	1	1
Бали за семін. зан.	10	10	10	10	10	10	10	10

Бали за самот. Роботу	15 балів	15 балів
ІНДЗ	30 балів	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)
Підсумковий контроль	Залік	

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Тема 1. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ: ВИЗНАЧЕННЯ, ПРИЧИНИ, СУПЕРЕЧНОСТІ. ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ.

(2 год.)

План *першого* семінарського заняття

1. Сфери глобалізації.
2. Позитивні та негативні риси глобалізації.
3. Особливі риси протоглобалізації.
4. Орієнталізація та вестернізація – головні напрямки глобалізації.
5. «Осьовий час» К.Ясперса.
6. «Зутичка цивілізацій» Е. Хантінгтона чи «Мультигетеродоксія» Ш. Ейзенштадта?

Контрольні питання

1. Передумови виникнення глобалізації?
2. Структура та основні функції глобалізації?
3. Назвіть відмінності які існують між глобалізмом та глобалізацією?
4. В чому полягає феномен глобалізації?
5. Що Ви розумієте під поняттям «осьовий час»?

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: гегемонізм, гегемонія, глобалізація, глобалізм, глобальність, експансія, інтеграція, інтернаціоналізація, космополітизм, протоглобалізація, імперіалізм.

Тема 2. ЕВОЛЮЦІЯ ПРОЦЕСУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

(2 год.)

План семінарського заняття

1. Історія виникнення глобалізації.
2. Циклічний характер глобальних процесів.
3. Характеристика світ-системного аналізу І.Валерстайна.
4. Дискурси та виміри глобалізації Г.Терборна.
5. Теорія глобалізації М.Уотерса, Ш. Ейзенштадта, У. Ханнерса, Р. Роберстона.

Контрольні питання

1. Які етапи пройшла глобалізація?
2. В чому Ви бачите циклічність глобальних процесів?
3. Обґрунтуйте феномени «мультигетеродоксія» (Ш. Ейзенштадт), «культурна ойкумена» (У. Ханнерс), «глокалізація» (Р. Робертсон).

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: вестернізація, елізація, орієнталізація, осьовий час, процес інтелектуального переділу, ойкумена, глокалізація, гетеродоксія, мультигетеродоксія.

Тема 3. ОСОБЛИВОСТІ ЦИВІЛІЗАЦІЇ В ЕПОХУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ. МОДЕРНІЗМ ТА ПОСТМОДЕРНІЗМ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.

(2 год.)

План семінарського заняття

1. Визначення поняття «цивілізація» в сучасній науці.
2. Європейська цивілізація.
3. Цивілізація Близького Сходу.
4. Цивілізація Далекого Сходу.
5. Держава в умовах глобалізації.
5. Конфлікт цивілізацій.
6. Перспективи сучасної цивілізації в умовах глобалізації.

Контрольні питання

1. В чому полягає концепція цивілізації?
2. Які фактори відіграли роль у формуванні новоєвропейської цивілізації?
3. Що знаходиться в основі цивілізаційних конфліктів?
4. Як Ви оцінюєте стан ісламської цивілізації в умовах глобалізації?
5. Які прогнози ви знаєте щодо подальшого розвитку глобального процесу?

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: цивілізація.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Тема 4. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ: ПРИРОДА, СУТНІСТЬ, ГОЛОВНІ АКТОРИ

(2 год.)

План семінарського заняття

1. Тенденції, які сприяли глобалізації економіки.
2. Етапи еволюції світової економіки.
3. Досягнення та негативні наслідки економічної глобалізації.
4. Визначення та сутність політичної глобалізації.
5. Вестфальська система державного устрою.
6. Трансформація ролі національної держави.
7. Актуальні прояви політичної глобалізації.

Контрольні питання

1. Які основні елементи глобальної економіки Ви знаєте?
2. Які риси, на Ваш погляд, характеризують зміст глобальної економіки?
3. Що являє собою економічна експансія?
4. Назвіть переваги економічної глобалізації?

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: глобальна економіка, глобалізація світової економіки, економічна експансія, іноземні інвестиції.

Тема 5. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТА ТЕРОРИСТИЧНИЙ ВИМІРИ ПРОЦЕСУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ. РОЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ ІНІЦІАТИВИ ТА СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ В РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА. ПОНЯТТЯ ТА ПРИКЛАДИ КРОС_КУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ. ПРИКЛАДИ ДІЯЛЬНОСТІ «ТРЕТЬОГО СЕКТОРУ» В НАЦІОНАЛЬНИХ ТА ГЛОБАЛЬНИХ МАСШТАБАХ.

(2 год.)

План семінарського заняття

1. Інформаційні технології.
2. Глобалізація як фактор розвитку інформаційної та віртуальної культури.
3. Антитерористична діяльність.
4. Міжнародна екологічна безпека в умовах глобалізації.
5. Екологічна політика в Україні.
6. Міжнародні соціальні стандарти життя. Індекс людського розвитку.
7. Упередження та стереотипи.
8. Засоби мінімізації етнічних та релігійних конфліктів.

Контрольні питання

1. Чому, на Ваш погляд, сприяє інформатизація?

2. Що розуміють під глобальним інформаційним суспільством?
3. Які негативні наслідки несе в собі глобальна інформаційна епоха?

**ТЕМА 6. АНТИ- ТА АЛЬТЕРГЛОБАЛІСТСЬКІ РУХИ. РОЛЬ ОСВІТИ
В НАЛАГОДЖЕННІ КРОС-КУЛЬТУРНИХ КОМУНІКАЦІЙ.
ХОЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ НАУКИ.
(2 год.)**

План семінарського заняття

1. Антиглобалізація та альтеглобалізація.
2. Антиамериканізм.
3. Емпірико-організаційний напрям антиглобалізму.
4. Соціальна структура антиглобалізму.
5. Антиглобалістські організації.
6. Альтернативізм.
6. Ідеологія альтерглобалізму.
7. Структура альтерглобалізму.
8. Досвід міжнародного альтерглобалістського руху.
9. Освіта в глобальному вимірі.
10. Роль освіти у формуванні свідомого та толерантного учасника глобалізаційних процесів.
11. Холістичний підхід до освіти індивіда, учасника крос-культурних комунікацій.

Основні поняття та категорії для засвоєння теми: антиглобалізм, альтернативізм, альтерглобалістські рухи, холістичний підхід в освіті, толерантність та емпатія, як основні риси члена глобального суспільства.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

*Самостійна робота, консультації,
виконання домашніх завдань за темами:*

3. Проробка лекційного матеріалу (0.25 год. / 1 год. лекцій) 4 год.
3. Проробка окремих розділів програми: 16 год.
- 3.2.1. ТС 2. Глобальні проблеми сучасності [2, с. 148-172] 7 год.

3.2.2. ТС 5. Модернізм та постмодернізм в контексті інтернеткомунікативних взаємодій [5, с. 227-253] 7 год.

3.3. ТС 10. Соціальний вимір глобалізації [8, с. 72-85] 7 год.

3.2.4. ТС 13. Екологічна глобалізація і політика стійкого розвитку [7, с. 64-98] 7 год.

ТЕМИ ПОВІДОМЛЕНЬ

Тема 1.

1. Глобалізація та її місце в системі гуманітарних наук.
2. Діяльність Римського клубу з питань глобалізації.
3. Особливості і методи дослідження історичного розвитку глобалізації.

Тема 2.

1. Глобалізація та цивілізація: поняття та методи до розуміння їх взаємозв'язків.
2. Культура постіндустріального та інформаційного суспільства.

Тема 3.

1. Масова культура в сучасній Україні. «Так» і «проти».
2. Інтернет-комунікативні процеси глобалізації у сучасному світі. . Інтернет-комунікації і глобальне суспільство: динаміка взаємодії.
3. Перепони перед конструктивною крос-культурною комунікацією та шляхи їх подолання.

Тема 4.

1. Освіта і культура: історія і сучасність. Гуманізація та гуманітаризація освіти в Україні і світі.
2. Освіта та формування особистості епохи глобалізації. Соціальні ініціативи в глобальному масштабі сфери освіти та культури.

Тема 5.

1. Соціальні рухи. «Третій сектор» та роль «національної держави».

2. Соціальний капітал в прогресі суспільства та формуванні здорових соціальних взаємовідносин. Крос-культурний капітал, як глобальна грань соціального капіталу.

Тема 6.

1. Світова екологічна криза: її прояви у розвинутих та відсталих країнах.

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА.

Формою самостійної роботи студентів є виконання індивідуальної науково-дослідної роботи у формі *реферату* на відповідну тему з курсу “Глобалістика” та тез доповіді на засіданні круглого столу. Для того, щоб отримати вищий бал з цього виду роботи слід дотримуватись усіх вимог, які вказані у вимогах написання реферату та тез доповіді.

Написання рефератів та тез доповіді має на меті виробити у студентів навички самостійної розробки обраних ними наукових тем, безпосередньої праці з текстами через призму досліджуваної проблематики. Разом з тим, написання реферату передбачає викладення студентами своїх власних думок і свого особистого бачення обраної проблеми та шляхів її розв’язання.

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з\п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна к-ть балів за кожним критерієм
1.	Конкретизація теми та підбір літератури	10 балів
2.	Аналіз літератури, в тому числі першоджерел, виокремлення головних ідей, складання плану доповіді	10 балів
3.	Логічний виклад матеріалу під час доповіді, обґрунтування власної позиції з досліджуваної проблеми	10 балів
РАЗОМ		30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що	Оцінка за традиційною
------------------	---------------------	-----------------------

	відповідає рівню	системою
Високий	25-30	Відмінно
Достатній	19-24	Добре
Середній	13-18	Задовільно
Низький	0-12	Незадовільно

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ:

1. Характеристика парадигми сучасної глобалістики, в межах якої працюють відповідні наукові школи й організовані наукові колективи.
2. Коли виникла глобалістика як наука і які досягнення належать до її перших доробків?
3. Яка з глобальних проблем належить до найпріоритетніших і чому?
4. Чому нова глобальна цивілізація повинна стати цивілізацією самообмеження для багатих народів?
5. Що лежить в основі економічної глобалізації? Її суттєві характеристики.
6. Які підходи визначили головний напрям предметного поля глобалістики?
7. Який напрям у політичній глобалістиці вважається найбільш містким, точним і операціональним?
8. Детермінують інші можливості, які відкриває перед людством глобалізація.
9. Проаналізуйте ступінь впливу процесів глобалізації на культурний і духовний клімат нашої епохи.
10. Які нові небезпеки та ризики чи може нові альтернативи супроводжує процес глобалізації?
11. Чи можна погодитись з тим, що політична глобалістика має насамперед дати людству знання запобіжного характеру?
12. У який спосіб можна оцінити сучасні “межі зростання” і в якому напрямі мають відбуватися пошуки якісно нового майбутнього?

13. Чи можливий новий формаційний прорив людства, чи можна побачити симптоми цього вже на початку ХХІ ст.?
14. Детермінуйте співвідношення між глобалізацією та науково-технічним прогресом.
15. Що таке сучасна планетарна свідомість? Які особливостями має володіти особистість «нової епохи» та за рахунок чого вони можуть набуватися?
16. Чи слід чекати планетарних зрушень у системі цінностей глобальної “революції свідомості”, яка дасть змогу порушити питання про новий етнос глобального світу? Що ви розумієте під поняттям «система універсальних цінностей»?
17. Що слід розуміти під новою постіндустріальною хвилею у глобалістиці?
18. Визначте взаємозв’язок понять “інтеграція” та “вестернізація”?
19. Виявіть обставини, які детермінують факт зміщення планетарного центра економічної результативності в незахідний цивілізаційний світ.
20. Чому дедалі більшого значення набуває феномен глобалізації світогосподарських процесів?
21. Охарактеризуйте дію механізмів нееквівалентного привласнення на макроцивілізаційному рівні.
22. Чи є насправді дієздатна держава фактором забезпечення економічного успіху?
23. Яким є евристичне значення методології “виклику та відповіді”, запропонованої А. Тойнбі?
24. Суть аргументів критики Л. М. Гумільова методології “виклику та відповіді” А. Тойнбі.
25. Визначте сильні та слабкі сторони стратегії зелотизму.
26. Співставте поняття культурного імперіалізму та культурного релятивізму і ціннісного плюралізму.
27. Прокоментуйте роль національної держави в масштабах глобальних процесів та роль «третього сектору».
29. Обґрунтуйте роль освіти в керуванні глобальними процесами та опишіть

власне бачення якою вона повинна бути.

30. Що таке соціальна відповідальність та національна свідомість? Екстраполуйте ці поняття на глобальний вимір.

31. Як пов'язаний мікросвіт особистості з макросвітом глобального суспільства?

32. Ініціативи в сфері налагодження конструктивного крос-культурного діалогу.

33. Встановлення елементів глобальної культури постмодерну в якості національних цінностей, чи інтеграція їх з історично-етнічним корінням культури.

34. Соціальні рухи та неурядові організації. Яка їх роль і приклади діяльності?

35. Які Ви знаєте прогнози структури глобального суспільства?

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Глобалістика».

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Критерії рейтингового оцінювання набутих студентами знань та вмінь з навчального курсу „Глобалістика” за кредитно-модульною системою

Оцінюванню підлягають знання студентів, набуті під час засвоєння теоретичного навчального матеріалу та вміння їх застосовувати при відповіді на поставлені питання. Рейтингове оцінювання здійснюється у балах у відповідності до змісту і обсягу навчального матеріалу певної теми.

Для успішного рейтингового оцінювання з курсу „Глобалістика” необхідно:

1. опрацювання теоретичного матеріалу а) питань, які викладаються під час лекцій; б) питань, які виносяться на самостійне вивчення (конспектування);

2. стисле письмове виконання завдань, які подаються до **кожного семінарського заняття**. Якщо завдання стосується загально-теоретичних питань, відповідь має бути лаконічною, адекватною запитанню, якщо завдання творче, відповідь має складатись не лише з посилань на літературні джерела, а й містити власне розуміння студентом даної проблеми.

3. під час семінарських та індивідуальних занять студент повинен мати зошит, в якому **систематично** (у відповідності до навчальної програми з релігієзнавства) **конспектує теоретичний матеріал до семінарських занять**.

4. На семінарському занятті чи виконуючи індивідуальне завдання студент демонструє високий рівень засвоєних знань та набутих вмінь.

Максимальну кількість балів поточного оцінювання за засвоєний навчальний матеріал з певної теми студент може отримати у разі виконання вище наведених пунктів 1 – 4.

Модульне оцінювання по закінченні змістового модуля (модульний контроль) проводиться у вигляді письмової контрольної роботи, частина

якої складається з тестових завдань, частина із питань, аналогічних тим, які пропонувалися до семінарських занять чи для самостійного опрацювання.

Підсумкове модульне оцінювання визначається як сума балів, отриманих студентом при вивченні навчального матеріалу тем відповідного змістового модулю та балів отриманих за результатами модульного контролю.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю для студентів денної форми навчання:

№	Вид діяльності	Макс.к-ть балів за од	К-ть од до розр.	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	8	8
2.	Відвідування семінарських занять	1	6	6
3.	Виконання самостійного завдання	5	6	30
4.	Відповіді на семінарському занятті	10	6	60
5.	ІНДЗ	30	1	30
6.	Модульна контрольна робота	25	2	50
	Підсумковий рейтинговий бал			184
	Індекс			1,84

3. У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, іспит.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; реферат.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські
оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та ґрунтовні знання матеріалу в заданому обсязі, регулярні відповіді на семінарських заняттях, максимальну кількість балів за ПМК, за ІНДЗ та за представлені результати самостійної роботи; за знання основної та додаткової літератури, за розуміння та творче використання набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни (див. вище), засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у перелічених вище видах роботи, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Студент не працює ні на семінарських заняттях, ні самостійно, не виконує ІНДЗ, чи взагалі на заняттях не з'являється.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студента здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності

XI. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ.

1. У чому полягають переваги та недоліки стратегії іродіанства?
2. Чому у другій половині XX ст. з поширенням аудіовізуальних засобів комунікації класичні стратегії зелотизму та іродіанства втратили своє значення?
3. Як і чому виникла нова стратегія мімікрії?
4. Які нові стратегії міжцивілізаційних взаємодій формуються наприкінці XX — на початку XXI ст.?
5. Чи можна запобігти зіткненню цивілізацій?
6. Чи доцільно погоджуватись з аргументацією С. Хантінгтона, який обґрунтовує неминучість зіткнення цивілізацій?
7. Що може служити основою для порівняльного аналізу світових цивілізацій?

8. Чи можуть бути активними компонентами компаративного аналізу релігійна етика, соціокультурна ідентичність і соціокультурна психологія?
9. Чи не застарів з погляду сьогодення дихотомічний поділ світових цивілізацій на західний і східний?
10. Як слід оцінювати гіпотезу В. Шубарта про існування чотирьох соціокультурних архетипів, які створюють гармонійну, аскетичну та месіанську людину в діалозі культур?
11. Чи можна погодитися з тим, що в основі кожної світової цивілізації лежить певний архетип або просимвол культур?
12. Які альтернативні шляхи розвитку глобального світу передбачають п'ять світових цивілізацій?
13. Окресліть альтернативні шляхи виходу з екологічної кризи, передбачені соціокультурними програмами східних цивілізацій.
14. Яка із світових цивілізацій, на вашу думку, найпослідовніше обстоює ідею світової гармонії?
15. У чому ви вбачаєте точки зіткнення та конфлікти цінностей в різних цивілізацій? Які міркування та позиції служать зерном конфлікту? Чи можливо певними засобами дійти консенсусу? Якщо так, то якими?
16. Наскільки верифікованою щодо неможливості порозуміння між різними цивілізаціями виглядає позиція О. Шпенглера?
17. Чи має майбутнє діалог цивілізацій, в якому кожен претендує на виконання партії соло? На яких цінностях є можлива побудова глобальної інтегративної платформи?
18. Чому у другій половині XX ст. не національна держава, а цивілізація стає інтелігібельною одиницею у політичних дослідженнях? Яку роль відіграє в цьому плані «третій сектор»?
19. Коли в суспільних науках виникли поняття (терміни) “цивілізація” і “культура”?
20. Дайте визначення сучасних понять “цивілізація” і “культура”.

21. Які два основні напрями в теорії цивілізації сформувались протягом XX ст.?
22. У який спосіб під впливом досліджень культурно-історичної школи відбувається подолання етно- та європоцентризму в політичній науці?
23. Простежте наступність та охарактеризуйте відмінності в теорії цивілізації М. Данилевського, О. Шпенглера, А. Тойнбі, С. Хан-тінгтона, Ш. Ейзенштадта, У. Ганнерса та Р. Робертсона.
24. Які погляди існують у науці з приводу комунікабельності цивілізацій?
25. Під впливом яких факторів “теорія прогресу” втратила своє евристичне значення наприкінці XX ст.?
26. Чому, на думку І. Валлерстайна, саме глобальне розширення капіталізму та інтеграція всього світу в одну світоєкономіку є провісником макроцивілізаційних потрясінь?
27. Як можна оцінити евристичний потенціал економіко-центристських версій глобалізації: теорії імперіалізму, теорії залежності, теорії світової системи?
28. Чи може сучасна глобалістика радикалізувати тезу про постіндустріальне суспільство в дусі радикальних відмінностей від попередньої індустріальної епохи?
29. Охарактеризуйте ступінь можливості відмови сучасної глобалістики від етноцентристських моделей. Які тенденції можуть бути альтернативою етноцентризму, ксеноцентризму та імперіалізму (ціннісний плюралізм, культурний релятивізм, емпатія)?
30. Детермінуйте ступінь верифікації чотирьох сценаріїв теорії “глобальної ойкумени” У. Ганнерса, сценарій Ш. Ейзенштадта та Р. Робертсона.
31. Зробіть компаративний аналіз п’яти варіантів глобалізації у концепції М. Чешкова.
32. Обґрунтуйте, чому наприкінці XX — на початку XXI ст. набули популярності концепції антиглобалізму.

33. Поняття масової комунікації як глобального явища в сучасному світі.
34. Теоретичні засади соціокультурної стимуляції духовно-естетичної сфери США в період індустріальних і постіндустріальних трансформацій.
35. Типологія культури постіндустріального американського соціуму наприкінці XX — на початку XXI ст.: політико-культурний аспект.
36. Основні вектори геостратегії США у процесі становлення глобальної держави.
37. Визначення періодизації історії дослідження систем масової комунікації.
38. Усталення вивчення проблеми масової комунікації через заснування мережі “шкіл журналізму”.
39. Проблеми систематичного підходу у вивченні мас-медіа в інституційному аспекті.
40. Зростаюча зацікавленість українського суспільства до національних мас-медіа та проблеми їх розвитку в міжнародному, глобальному та цивілізаційному вимірах.
41. Сміслові наповнення поняття “глобалізація” з погляду на засоби масової інформації.
42. Роль і місце транснаціональних медіакорпорацій в конвергенції хардвера, софтвера, диджиталізації інформації, а також у системі власності і контролю у процесі бурхливого розвитку комунікативних технологій і глобальної трансформації медіамереж.
43. Проблеми впливу науково-технологічних трансформацій на розвиток систем масової комунікації.
44. Наукове значення понять (термінів) “концентрація” і “конгломерація” у процесі утворення потужних корпорацій у сфері мас-медіа.

45. Комерціалізація засобів масової комунікації в ракурсі змін західноєвропейського та північноамериканського масовокомунікаційного простору наприкінці XX — на початку XXI ст.

46. Соціальний капітал з точки зору Ф. Фукуями (приклад Японії та США).

47. Соціальні рухи в сфері освіти глобального масштабу.

48. Роль освіти у формуванні нової особистості постмодерну.

49. Перепони на шляху встановлення конструктивних крос-культурних комунікацій.

50. Крос-культурний капітал як продукт конструктивних крос-культурних комунікацій. Можливості створення глобальної інтегративної платформи загальних інтересів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Abramson H.* Assimilation and pluralism / H. Abramson / Ed. By Thernstrom S. // Harvard encyclopedia of American ethnic groups. – Cambridge, MA: Harvard University Press, 1980.
2. *Albrow M.* Globalization, Knowledge and Society / M. Albrow. – L.: Sage, 1990.
6. *Albrow M.* The Global Age / M. Albrow. – Standford, 1997.
7. *Almond G.* The Civic Culture: Political Attitudes And Democracy In Five Nations / G. Almond, S. Verba – L.: Sage, 1989.
8. *Angell R.* Science, sociology, and education / R. Angell // The Journal of Educational Sociology. – Vol. 1, No. 7. – 1928.
9. *Ankerl G.* Coexisting Contemporary Civilizations: Arabo-Muslim, Bharati, Chinese, and Western / G. Ankerl. – Geneva.: INU PRESS, 2000.
10. *Appadurai A.* Disjunctive and Difference in the Global / / International Affairs. 2. 1990. V. 75. N 2.
11. *Appiah A.K.* Cosmopolitanism: Ethics in a World of Strangers / A. K. Appiah. – N. Y.: W.W. Norton, 2006.
12. *Archibugi D. A.* Opening to the World: International Cooperation in Science and Technology / D. A. Archibugi / European Commission. European Research Area // Journal of Global Policy. – Vol. 1, no. 2. – Brussels, 2008.
13. *Barry-Joues R.J.* Globalization and Change in International Political Economy - Cultural Economy // Theory, Culture, Society. 2. 1990. V. 75. N 2.
14. *Charnovitz S.* Two Centuries of Participation: NGOs and International Governance / S. Charnovitz // Michigan Journal of International Law. – Winter 1997.
15. *Dasgupta P.* Social Capital: A Multifaceted Perspective / P. Dasgupta, I. Serageldin – Washington, D.C.: The World Bank, 2000.
16. *Davies T. R.* The Possibilities of Transnational Activism: the Campaign for Disarmament between the Two World Wars / T. R. Davies. – Leiden: Martinus Nijhoff, 2007.
17. *Dollus O.* La mondialisation. P. 2 Bibliotheque du citoyen, 1997.

18. *Edwards B.* Civil society and social capital beyond Putnam / B. Edwards, M. W. Foley – London: Sage, 1998.
19. *Florini A.* The Third Force: The Rise of Transnational Civil Society / A. Flourini. – New York: Carnegie Endowment, 2000.
20. *Forbes S. H.* Values in Holistic Education / S. H. Forbes // Education, Spirituality and the Whole Child: The Third Annual Conference, London, Roehampton Institute, June 28, 1996. – L. 1996 .
21. *Gudykunst W.* Communicating with strangers: An approach to intercultural communication / W. Gudykunst, Y. Y. Kim – 4th ed. – New York: McGraw Hill, 2003.
22. *Gudykunst W.* Cross-Cultural and Intercultural Communication / W. Gudykunst. – USA: Sage, 2003.
23. *Guidry J.* Globalizations and Social Movements: Culture, Power, and the Transnational Public Sphere / J. Guidry. – Ann Arbor: University of Michigan Press, 2003.
24. *Halstead J. M.* Values in education and education in values / J. M. Halstead, M. J. Taylor – London: The Falmer Press, 1996.
25. *Hamm B.* Cultural imperialism: essays on the political economy of cultural domination / B. Hamm, R. Ch. Smandych // Reference, Information and Interdisciplinary Subjects Series. – Toronto: University of Toronto Press, 2005.
26. *Hannerz U.* Cultural Complexity: Studies in the Social Organization of Meaning / U. Hannerz. – New York: Columbia University Press, 1992.
27. *Hannerz U.* Transnational Connections: Culture, People, Places / U. Hannerz. – USA and Canada: Routledge, 1996.
28. Harman W. Global Mind Change. Indianapolis. Knowledge systems, 1988.
29. *Harris I.M.* Types of peace education / I. M. Harris / Ed. By Raviv A., Oppenheimer L., and Bar-Tal R. How Children Understand War and Peace. - San Francisco: Jossey- Bass Publishers, - 1999.
30. *Heider F.* The psychology of interpersonal relations / F. Heider. – N.Y.: John Wiley & Sons, 1958.

31. *Held D.* Political Theory today. Stanford: Stanford UP, 1991.
32. *Hoffman M.L.* Empathy and Moral Development / M. L. Hoffman. – Cambridge: Cambridge University Press, 2000.
33. *Huntington S.* The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order / S. Huntington. – New York: Simon and Schuster Paperbacks, 1997.
34. *Jackson R.* Holistic Special Education: Camphill Principles and Practice / R. Jackson. – Edinburgh: Floris Books, 2006.
35. *Jantsh E.* The selforganizing univers: Scientific and human implications of the emerging paradigm of evolution. Oxford: Pergamm Press, 1980.
36. *Kaplan B. J.* Divided by Faith: Religious Conflict and the Practice of Toleration in Early Modern Europe / B. J. Kaplan. – Cambridge: Harvard University Press, 2007.
37. *Kaymakcan R.* Gülen's Holistic Education Understanding and Its Influence to Gülen Inspired Schools / R. Kaymakcan // Civilization Studies & Dialogue of Cultures: Conference materials, Cairo, Egypt, 19-21 October 2009. – I., 2010.
38. *Keohane R. O.* Transnational relations and world politics / R. O. Keohane, J. S. Nye. – Cambridge, Massachusetts, USA: Harvard University Press, 1972.
39. *Kohls L. R.* Developing Intercultural Awareness / L. R. Kohls, J. M. Knight. – Boston: Intercultural Press, 1994.
40. *Lee Y-T.* Stereotype Accuracy: Toward Appreciating Group Differences // American Psychological Association / Y.-T. Lee, J. J. Lee, C. R. McCauley. – September 1995.
41. *Meyer J.W.* The World Polity and the Authority of the Nation State / J. W. Meyer. – Newbury Park, C.A.: Sage, 1987.
42. *Milton K.* Hate Prejudice and Racism / K. Milton. – State University of New York Press, 1993.
43. *Modood T.* Multiculturalism: A Civic Idea / T. Modood. – Polity, 2007.
44. *Mosterín J.* A World without Nation States / J. Mosterin. – Vol. 23. – Tokyo, 2005.
45. *Mosterín J.* What is Culture and How Does it Evolve? / J. Mosterin– Tokyo, 1999. – Vol. 17.

46. *Murdock G. P.* Atlas of World Cultures / G. P. Murdock. – Pittsburgh: The University of Pittsburgh Press, 1981.
47. Naisbitt JA, Aburdenne P. Megatrends, 2000. 2. Pan books, 1990.
48. *Ohmae K.* The End of the National State: The Rise of Regional Economies / K. Ohmae. – London: Sage Publication, London, 2007.
49. *Panaskovic R. M.* Fethullah Gülen's Response To the "Clash of Civilizations" Thesis / R. Panaskovic // Muslim World in Transition. Contributes of the Gülen Movement: Conference Paper, London, UK, October, 25-27, 2007. – Ney Jersey: Turhra Books, 2009.
50. *Passeron J. C.* Reproduction in Education, Society and Culture / J. Passeron. – London: Sage, 1970.
51. *Payne G.* Principles of Educational Sociology / G. Payne. – New York: An Outline, 1928.
52. *Remer G.* Humanism and the Rhetoric of Toleration / G. Remer. – Pennsylvania: University Park: University of Pennsylvania Press, 1996.
53. *Reynolds V.* The Sociobiology of Ethnocentrism / V. Reynolds, V. Falger, I. Vine – Athens, GA: University of Georgia Press. – 1987.
54. *Robertson R.* Globalisation. Social Theory and Global Culture / R. Robertson. – London: Sage, 1992.
55. *Robertson R.* Globalization: Time-Space and Homogenity / R. Robertson. – London: Sage, 1995.
56. Robertson R. Mapping the Global Conditim: Globalization as the general Conception // Theory, Culture, Society. 2. 1990. V. 27. N 3.
57. *Robertson R.* World-Systems Theory. Culture and Imiges of World Order / R. Robertson. –London: Sage, 1992.
58. *Rogers E. M.* Communication and development: Critical perspectives / E. M. Rogers. – Beverly Hills, CA: Sage, 1976.
59. *Rosenthau J.N.* The Study of Global Interdependence / J. N. Rosenthau. – London: Printer, 1980.

60. *Salwen M. B.* Cultural imperialism: A media effects approach / M. B. Salwen // Critical Studies in Media Communication. – No.: 8. – 1991. – March.
61. *Sanderson S. K.* Social Transformations: A General Theory of Historical Development / S. K. Sanderson. – Lanham, MD: Rowman & Littlefield, 1999.
62. *Schiller H. I.* Communication and cultural domination // International Arts and Sciences Press. – 901 North Broadway, White Plains, New York 10603, 1976.
63. *Schofield K.* The Purposes of Education / K. Schofield // Queensland State Education: Conference Papers, Kaye Schofield, September 1999. – S., 2010.
64. *Smith J.* Social Movements for Global Democracy. Themes in Global Social Change / J. Smith. – Baltimore, MD: Johns Hopkins University Press, 2007.
65. *Sochs I.* Towards Strategies the 21st Century. New Delhi: Interest Publications, 1993.
66. *Steele C.M.* Stereotype threat and the intellectual test performance of African Americans / C. M. Steele, J. Aronson // Journal of Personality and Social Psychology. – November 1995. – Vol. 69 (5).
67. *Stillman G. B.* Global Standard NGOs / G. B. Stillman. – Geneva: Lulu, 2007.
68. *Storti C.* Cross-Cultural Dialogues / C. Storti. – Boston: Intercultural Press, 1994.
69. *Temple J.* Growth Effects of Education and Social Capital in the OecD / Ed. By Helliwell J. F.: The Contribution of Human and Social Capital to Sustained Economic Growth and Well-being / J. Temple // Human Resources Development Canada and OECD: International Symposium Report, S., November 23-24, 2001.
70. *Ugur E.* Religion As A source Of Social Capital. The Gülen Movement In The Public Sphere / E. Ugur // Muslim World in Transition. Contributes of the Gülen Movement: Conference Paper, London, UK, October, 25-27, 2007. – Ney Jersey: Turhra Books, 2009.
71. *Uhlhaas A.* How Is Huntington's Myth There Is a Clash Of Civilizations Used In The Post-September 11 Discourse On The War Against Terrorism / A. Uhlhaas. – Find Knowledge, 2003.
72. *Wallerstein I.* The Modern World System I / I. Wallerstein. – London, UK: University of California Press, 2011.

73. *Wallerstein I.* The Modern World System III / I. Wallerstein. – London, UK: University of California Press, 2011.
74. *Wallerstein I.* Untlunking Social Science. The Limits of Nineteenth Century Paradigms. Cambridge: Polity Press, 1991.
75. *Wallis K. C.* Internalization: The Origins and Construction of Internal Reality / K. C. Wallis, J. L. Poulton – Buckingham and Philadelphia: Open University Press, 2001.
76. *Walzer M.* On Toleration / M. Walzer. – New Haven: Yale University Press, 1997.
77. *Waters M.* Globalization / M. Walzer. – N.Y.: Routedge, 1995.
78. *Whaites A.* NGOs, Civil Society and the State: Avoiding theoretical extremes in real world issues / A. Whaites // Development in Practice. – 1998. – Vol. 8 (No.: 3).
79. *White L. A.* Reconsidering cultural imperialism theory / L. A. White // Transnational Broadcasting Studies. – Oxford, Spring/Summer 2001.
80. *Wiseman R. L.* Intercultural communication theory / R. L. Wieseman. – Thousands Oaks: Sage, 2003.
81. *Witte J. Jr.* Religious Human Rights in Global Perspective / J. Jr. Witte, J. D. Van de Vyver. –Kluwer: The Hague, 1996. – Vol. 1.
82. Альтерглобалізм: теорія і практика «антиглобалістського руху» /под. ред. А. В. Бузгалина. – М. : Едиториал УРСС, 2003.
83. *Арманд А.* Коментарі до нормального кризи // Шлях. 1994. № 5.
84. *Арсеєнко А.* Глобалізація: соціальні зміни і наслідки напередодні ХХІ ст. / А. Арсеєнко // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 1999. – № 1.
85. *Балцевич В. А.* Толерантность / С. Я. Балцевич // Социология: Энциклопедия / – Минск: Книжный дом, 2003.
86. *Бек У.* Что такое глобализация? Ошибки глобализма – ответы на глобализацию / У. Бек / Пер. с нем. А. Григорьева, В Седельника. - М.: Прогресс-Традиция, 2001.
87. *Білецький В. С.* Громадські організації та їх роль у житті суспільств / В. С. Білецький // Схід . – К., 1997.

88. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире / И. Валлерстайн : пер. с англ. – СПб., 2001.
89. Васильчук Ю. Постіндустріальна економіка і розвиток людини / / Світова економіка і міжнародні відносини. 1997. № 9.
90. Вербовський О. В. / Вплив глобалізаційних процесів на виховання культури міжнаціональних стосунків / О. В. Вербовський // Збірник наукових праць: Соціологія другого модерну: проблема перевизначення поняття суспільчознавчого дискурсу. – Л., 2009.
91. Гвишиани Д.М. Римский клуб. История создания, избранные доклады и выступления. М., 1998.
92. Гельд Д. Глобальні трансформації: політика, економіка і культура / Д. Гельд, Е. МакГрю, Д. Голдблатт, Дж. Перратон – К.: Фенікс, 2003.
93. Генон Р. Кризис современного мира. М.. 1991.
1. Гидденс Э. Социология / Э. Гидденс. – 2-е изд. – М. : Едиториал УРСС, 2005. – 632 с.
94. Гидденс Э. Ускользающий мир: как глобализация меняет нашу жизнь / Э. Гидденс. – М.: Весь Мир, 2004.
95. Гладкий Ю. Глобалистика: трудный путь становления// МЭИМО.1994, № 10. Панарин А.С. Агенты глобализма // Москва. 2000 № 1-7
96. Гладкий Ю. Глобалістика: важкий шлях становлення / / Світова економіка і міжнародні відносини. 1994. № 10.
97. Глобализация : учебник / под ред. В. А. Михайлова, В. С. Буянова. – М. :РАГС, 2008.
98. Глобализация и регионализация_: проблемы теории и практики// Вест. МГУ, 2000, сер.18, № 1.
2. Глобалізація і безпека розвитку : моногр. / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін. — К., 2001.
99. Глобальне співтовариство: нова система координат (підходи до проблеми. СПб: Алетея. 2000.

100. *Горин Н.* Глобализация и локальные цивилизации // *Власть*, 2000, № 1ю
101. *Дахин В.* Политические аспекты экономической глобализации // *Свободная мысль* 2000, № 6.
102. *Дергачев В.А.* Глобалистика / В. А. Дергачев. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2005.
103. *Дікон Б.* Глобальна соціальна політика: Міжнародні організації й майбутнє соціального добробуту / Б. Дікон ; пер. з англ. – К. : Основи, 1999.
104. *Друкер П.Ф.* Нові реальності в уряді і політиці, економіці та бізнесі, суспільстві та світогляді / Пер. з англ. Л. Нахапетова М.: Букер Чемберлен інтернейшнл, 1994.
105. *Дубликаш Т. Н.* Структура общественного сознания и его зрелость в аспекте трансформационных процессов / Т. Н. Дубликаш // *Збірник наукових праць: Методологія теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства.* – Х., 1999.
106. *Зенкин С. Н.* Культурный релятивизм: к истории идеи / С. Н. Зенкин // *Французский романтизм и идея культуры.* – М.: РГГУ, 2001.
107. *Зубов В.* Глобалізована соціальність / В. Зубов // *Вища освіта України.* – 2001. – № 3.
108. *Иноземцев В.* Глобализация : иллюзии и реальность // *Свободная мысль*, 2000, № 1. Кувалдин Н. Рябов А. Национальное государство в эпоху глобализации // *Свободная мысль*, 2000, № 1.
109. *Иноземцев В.* Парадоксы постіндустріальної економіки / / *Світова економіка і міжнародні відносини.* 2000. № 3.
110. *Каніца С.П., Курдюмов С.П., Малінецький Г.Г.* Синергетика і прогнози майбутнього. М.: Наука, 1997.
111. *Кімелі Ю.А.* Сучасна буржуазна філософсько-релігійна антропософія. М.: Наука, 1985.
112. *Конецкая В.* Социология коммуникации: Учебник / В. Конецкая. – М.: Международный университет бизнеса и управления, 1997.
113. *Кузнєцов В.* Що таке глобалізація? / / *Світова економіка і міжнародні відносини.* 1998. № 3.

114. *Кузьмин Н.* Социальное пространство межкультурного взаимодействия: осмысление концепта / Н. Кузьмин // Соціологія в ситуації сучасних невизначеностей: Тези доповідей. – Соціологічна асоціація України, 15-17 жовтня 2009, м. Харків. – Х. 2009.
115. *Култаєва М. Д.* Трансформаційні теорії громадянського суспільства в німецькій теоретичній соціології / М. Д. Култаєва // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: - Соціол. асоц. України, Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2007.
116. *Кушерець Т. В.* Соціальні рухи як чинники зростання культурної багатоманітності / Т. В. кушерець // Полікультурність, діалог і злагода: українські реалії: матеріали конференції, 12 жовтня, 2008, м. Мелітополь. – М., 2008.
117. *Лисиця Н. М.* Крос-культурні відмінності комунікації в суспільстві / Н. М. Лисиця // Вісник Харківського національного університету ім. Каразіна. – Х., 2001.
118. *Максименко В.І.* Глобалізація як ідеологія (тези) // Навігут. 1999. № 1.
119. *Непомнящий В.* Феномен Пушкіна // Новий світ. 1998. № 6.
120. *Новиков А. М.* Постиндустриальное образование / А. М. Новиков. – М.: Эгвес, 2008.
121. *Окса М. М.* Толерантність як компонент професійної культури вчителя / М. М. Окса // Полікультурність, діалог і злагода: українські реалії: матеріали конференції, 12 жовтня, 2008, м. Мелітополь. – М., 2008.
122. *Олійник О. М.* Глокалізація як соціокультурний феномен: Автореф. Дис.. ...канд.. філос.. наук: 09.00.03 / О. М. Олійник. – Запоріжжя, 2010.
123. *Ослон А.* Уолтер Липпман о стереотипах: выписки из книги «Общественное мнение» / А. Ослон // Социальная реальность. – 2006. – № 4.
124. *Панарин А.С.* Глобальное прогнозирование. М., 2000.
125. *Патнэм Р.* Чтобы демократия сработала / Р. Патнем. – М., 1996. – С. 164.

126. *Победа Н. А.* Возрождение духовности как предмет социологического анализа / Н. А. Победа // Збірник наукових праць: Методологія теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства. – Х., 2000.
127. *Подольська Є. А.* Етнічність, релігія, нація: міжкультурні комунікації / Є. А. Подольська, О. А. Філіппова, К. А. Іванова – Х.: Золоті сторінки, 2003.
128. *Полякова Я. В.* Європейські концепції полікультурної освіти і виховання / Я. В. Полякова // Полікультурність, діалог і злагода: українські реалії: матеріали конференції, 12 жовтня, 2008, м. Мелітополь. – М., 2008.
129. *Порус В.М.* Простір у людському вимірі // Полігнозис. 2000. № 2.
130. Проблеми методології постнекласичної науки / Відп. ред. Е.А. Мамчур. М.: ІФ РАН, 1992.
131. РГНФ: Обговорення книги В.С. Стюпіна «Теоретичне знання»: Матеріали «круглого столу», 1 червня 2000 р. // Наукознавство. 2000. № 3.
132. *Россиус А.* Античная педагогика: теория и пути развития (анализ концепций) / А. Россиус // Личность и общество в религии и науке античного мира. – М., 1990.
133. *Рябова Т. Б.* Стереотипы и стереотипизация как проблема гендерных исследований / Т. Б. Рябова // Личность. Культура. Общество. – 2003. – Т. V. – Вып. 1–2.
134. *Сакурянская Л.Г.* Проблемы социокультурной детерминации личности в контексте современного социального знания / Л. Г. Сакурянская // Збірник наукових праць: Соціологія другого модерну: проблема перевизначення поняття суспільчознавчого дискурсу. – Л., 2009.
135. *Саппа М. М.* Девіантна поведінка на тлі соціальних змін: активісти соціальних рухів / М. М. Саппа // Вестник Международного Славянского университета, 2001. – Т.IV. – №5.
136. *Саппа М. М.* Девіантна поведінка: соціологічний, психологічний та юридичні аспекти / М. М. Саппа // Матеріали науково-практичної конференції, Харків, 14 березня 2009 р. – Х.: 2009.

137. Світова економіка: наростаючий процес глобалізації (прогноз на 2000-2015 рр..) М.: ІМЕМ РАН, 1998.
138. Скачков Ю.В. Введення в імовірнісний світ. М., 1971. Печчеї А. Людські якості. М.: Прогрес, 1985.
139. Слющинський Б. В. Соціологія міжкультурної комунікації як спеціальна соціологічна теорія: перспективи та можливості статусного визначення / Б. В. Слющинський // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. – Х., 1995. – 17 випуск.
140. Сорокин П. Человек. Цивилизация. Общество. М., 1992. Тойнби А. Цивилизация перед судом истории. М., 1995.
141. Стеценко Т. О. Інтегративна роль соціального капіталу у сучасному суспільстві / О. Т. Стеценко // Вісник Одеського національного університету. – Том 16. – Випуск 10. – О., 2011.
3. Структурні виміри сучасного українського суспільства : навч. посіб. / за ред. С. Макеєва. – К., 2006. – 372 с.
142. Стьопін В.С. Становлення наукової теорії. Мінськ: Вид-во БГУ, 1976.
143. Судаков К. В. Динамические стереотипы, или информационные отпечатки действительности / К. В. Судаков. – М.: ПЕР СЭ, 2002.
144. Уткин А. Глобализация : процесс и осмысление.// Свободная мысль, 20000, № 11.
145. Чайковський Ю.В. Пізнавальні моделі, плюралізм, виживання / / Шлях. 1992. № 1.
146. Чешков М.А. «Нова наука», постмодернізм і цілісність сучасного світу / / Питання філософії. 1995. № 4.
147. Шаллер К. Универсализм Я. А. Коменского / К. Шаллер // Человек – культура – общество в концепции Яна Амоса Коменского. – М., 1997.
148. Шах М. Толерантность в современном мире / М. Шах // Полікультурність, діалог і злагода: українські реалії: матеріали конференції, 12 жовтня, 2008, м. Мелітополь. – М., 2008.
149. Шпенглер О. Закат Европы. М., 1993.

150. *Штомпка П.* Социология социальных изменений / П. Штомпка. – М.: Аспект Пресс, 1996.
151. Яковец Ю. История цивилизаций. М., 1997.
152. *Ячний А. М.* Ненасильственное разрешение социальных конфликтов: возможность или реальность? / А. М. Ячний // Збірник наукових праць: Методологія теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства. – Х., 2000.

ЕЛЕКТРОННІ ДЖЕРЕЛА

1. CISV International Building Global Friendship. [Ел. доступ: <http://resources.cisv.org/docs/main?action=document.view&id=961>].
2. <http://hdr.undp.org>
3. UNESCO. [Ел. доступ: <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001271/127160m.pdf>].
4. UNESCO. [Ел. доступ: <http://www.unesco.org/cpp/uk/declarations/tolerance.pdf>].
5. UNESCO. [Ел. доступ: <http://www.unesco.org/new/en/education/themes/leading-the-international-agenda/education-for-all/>].
6. United Nations. [Ел. доступ: <http://www.un.org/cyberschoolbus/peace/link5.htm>].
7. United Nations. [Ел. доступ: <http://www.un.org/en/documents/charter/chapter10.shtml>].
8. United Nations. [Ел. доступ: <http://www.unesco.org/cpp/uk/declarations/2000.htm>].
9. University For Peace. [Ел. доступ: <http://www.upeace.org/about/campus/>].
10. University For Peace. [Ел. доступ: <http://www.upeace.org/pdf/resolution.pdf>].

11. What is a NGO? [електронний ресурс] – 2011. – Режим доступу:
www.willamette.edu.
12. www.imf.org
13. www.me.gov.ua
14. www.ukrstat.gov.ua